

Ha 2752

Oden.

När Oden låg på sitt gästgärd och skulle dö,
bad han till Gud, att han skulle få lov av Gud,
att kriga mot jättar och troll, så länge världen står.
Gud gav honom lov till detta.

Pölskinge
Linstens vds.
Ysams för.

Ugget. av P. Bengtsson,
1930
Föreläsning

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

nr
2752

Oldejagar Kunge karring.

Det var en trollkarring, som kallades Kunge karring. Hon bodde i en backe, som hettes Kunge hull. En gång så var det en man, som mötte Kunge karring. Hon visste, att hon var jagad av Oldeu och hans två hundar. Då sade hon till mannen: "Möter du två hundar, så skall du säga 'hiss' och inte 'päss'. Så gick mannen, och läste som det var, mötte han Oldeus hundar. "Päss", sa han då. Sedan mötte han Oldeu själv. "Ja, eftersom du var så snäll, så du sa 'päss' och inte hiss, så tappade min häst en guldhästsko lärborta. Tag den, så skall det inte gattas dig något i all din tid." Mannen tog hästskon och lita efter som Oldeu ridande tillbaks med Kunge karring på tränen över hästens länd. Sedan såbale mannen sin guldhästsko och köpte ett hemman, som hettes "Hästsko-hemmanet ännu i dag."

Aa

2752

3

Eden för haore.

En gång när min far stod och task (= fröskade), kom
Eden och bad, att han skulle gå lite haore till sin
häst.

Mogul

"Grälla stöjen," trollkungens och studenten.

Det var en dräng, som spjotsade en student förbi
"Grälla stöjen" vid Frolle djungby. Då frågade studenten
drängen, om han ville se trollkungen. Ja, det ville han
ju. De läste studenten i en bok, och då kom trollkungen
sakta framträngande. Men han jämrade sig, för att studenten
hade menat fram honom. "Ja, nu kan du ju ligga i ro till
domes dag," sade studenten, och då försvann trollkungen.
Drängen sa sedan, att han såg så gammal ut, att det kunde
vänta morra på honom.

4
2752

5

Frotten i Kussabacken.

En gång när min sväger gick förbi Kussabacken, gick han se, att det låg en sådan förskräcklig massa löv där. Han tog se med sig hem. Men då han kom hem, var det se pengar han hade i fickan. Då gick han genast tillbaka till Kussabacken igen, men då var löven försvunna.

Skogssnuvan och tjärbrännaren.

Det var en man i Kjöby, som brände tjära. Då så
kom skogssnuvan och ville värma sig. Så sa han, att
han hette "Ja sä" (Jag själv), och så tog han het tjära
och stötte henne i skrevet. Då så skrek hon på sin man:

"Jonte, Jonte

"Ja sä" brände mina konte."

Men då så svarade hennes man i skogen: "Ja sä gjöt
är väl gjöt." Han hade, att hon själv hade bränd sig.

Se
2752

"Skosm^eena"

Det var en gammal man i Kävby, som gick och
huckade. Då såg "skosm^eena" i ett träd och ropade:
"flus, flus". Men då hittade han mellan benen och då
råg han, att hon var som ett baktus på ryggen.

Sjörädet.

Sjörädet kan komma upp på land. Det var en gång
en pojke i Döby, som fick se det, när det var i luften, men
han blev så "fästörad" (förvirrad, virrig, galen), att han
selden dog.

✓

2752

9

Kyrkogrimmen.

Det första kreatur, som de mötte, när de byggde
en kyrka, skulle de ta och gräva ned levande.
Det blev sedan ett spöke, som kallades kyrko-
grim.

Strid mellan tomter.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hj

2752

10

I Hällevik var det i ett hus två tomter, som
slogs varenda natt. Det var en tomte på en båt,
som ville byta med tomten i huset och därför var det,
som han kom dit och slogs varenda natt. Där var på landet
våren, att de till slut måste ta det en präst, som skul-
le skilja dem åt. De frågade han först tomten på stället,
hur länge han varit där. "Jag har varit här i 30 år,
och nu kommer han och vill ta min plats från mig,"
svarade tomten. Då sade prästen: "Har du haft din plats
så länge, så skall du få vara där." Sedan var det aldrig
något liv om näbberna på det stället.

Aj

2752

11

Formten i mällan.

Min far hade en mälla i Köby. Där fanns också
en kotte, men han gjorde ingen stada. Ibland när far
hade tillt i en säck i kottan, så kunde han lägga sig
och somna ett slag medan säcken maldes. Det var aldrig
någon fara för att far skulle försora sig, för var gång,
när det var så gott som utmålet i kottan, ropade
nisse på honom: "Ola, Ola."

Gyden, F. H.

Fonten.

Varje hus, varje gård och på synn varje stapp
har en fonten. Men de skada ingen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Aj

2752

12

A

2752

13

Joanise.

*Nisse fick de, om de liste Jdersvär avet 3
gångar i nyckelhålet i kyrkan.*

Joemisse.

Det var en gång en bonde, som hette Joemisse.
Så kom prästen dit och skulle hålla husförhör. Bonden
kallade in allt folket. Då sade prästen: "Du har en dräng
till." Det ville inte bonden gå med på gäst, men till
slut måste Nisse gå. Då frågade prästen Nisse: "Hur stor
lön har du?" "Tre blodsdroppar från bondens hjärta," måste
Nisse svara till slut. "Var har du dom?" frågade prästen.
"Jo, dom hade han i en sandhåla. Och till slut måste
han hämba hämta dem också. Då sade prästen, att nu
hade han hjärt där nog, men fick han inte vara där
längre. Och Nisse måste flytta.

Grane, Lister, Bl.

Bernice Bengtsson 1920
Anders Olsson
f. 1871, Nyjälby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hj

2752

Groenises örfil.

15

Före hade de en prot, hökprot, som de drog ut höret
med. Men så en gång var det en dräng, som hade bräts.
Han tog och glädde av en helt färg hö, men då fick
han sig en örfil, så att han samlade med från "slyng
st". Det var Groenise, som gav honom den och sa: "Jag
skall lära dig till att gå."

Blekke
Kister
Opene
1930

Lördag 20 Bennie Bengtson
Söderström

Var. 25 Anders Olsson

Mjölkhäran i Lörby. född 1841 i Njälby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A 12

2752

16

I Lörby var det alltid en hese, som sprang bland
korna, när grigorerna kom dit och skulle mjölka dem.
Det korna var ofta alldeles utmjolkade, när de skulle
mjolkas. Det var en mjölkhare, som tog all mjölken. Till
slut så sköt min far honom med tre trärimmar. Men
då var det bara ett strumpskaff och fyra trärimmar.

4

2752

17

Slagsmål mellan gäster.

Gård en gård i Gagne stad nå par beskar och arbe-
tade med mäsken skud en kväll. Då fick de se två gäster
slås, så eldquistorna för omkring dem. Då sade den ene,
att det säkert var "Kassen" (ökonamn på gårdens redan de
dröde förra innehavare). Men då flög mäsken upp i
laket och mer igen, och det kom en sådan susande storm
och för över gården.

4

2752

18

Maran.

Om en barande kvinna kryper genom en "jöla kam"
så går hon lika lätt för att föla barn, som en männ har
att "jöla". Men barnen bli maror eller varulvar.

Sägna om varulven.

Det var en man och en kvinna, som gick och slog på
en äng. Mannen var en varulv, men det visste hon inte
om. Då som det var kände han på sig, att det kom på
honon. Då sade han till henne: "Kommer det något, så slå
men sticka inte!" Sedan gick han undan lite. Då kom det
något och slog i hennes bröst. Om en stund kom han fram,
och då hade han massor mellan länderna. "Gryv vore dig!
Du är ju en varulv," sade han då till honon. "Ja, det kunde
du sagt i går, så hade jag blivit fri," sade han då. Men
han blev visst fri sedan.

Blekinge
Rikets Arkiv
Upsala o.m.
1930

Mynt. Bennie Bergström
Sölvesborg
Belstagen.
Pär. Anders Olsson
f. 1841 i Njälby

Det var en pige, som blev intagen i berget; kussa-
backen. De använde sedan ^{här} de stal från människorna,
för molten kunde inte ha något, utan det var en
kristen, som först röde vid det.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ad.

2752

20

Häsoarna.

Späntorsdag föra häsoarna till "Blåhullen". De hade
en sorts smörja, som de smorde ryggskivorna, bröstet, ländor
och sidan med. Sedan sade de: "Nupp och nit och av och hem
ägen innan dagningen." De skulle nämligen vara hemma
ägen innan sol gick upp.

Häna, som förvandlades till en gås.

När häorna hade varit i Blåskullen, skulle de vara
hemma igen innan solgick upp. Då var det en gång
en häna som inte hann hem. Då slog hon ner som en
gås vid köksdörren. Sedan besökte hon sig in i huset,
och då hon kom in, blev hon till en människas igen.

Pigans Blåskullefröd.

2752

23

Det var en gång en flicka, som hade smort en mjönskivast
och skulle fara till Blåskullefröd. Men i stället för att säga
som de ritliga kärlarna: "Upp och ut och av och hem igen
innan dagningen", så sade hon: "Upp och ned ända till
dagningen." Så gick hon åtta upp och ned i skorstenen,
ända till sol gick upp.

E

2752

24

Blekullen.

Blekullen ligger ute i sjön. Det brinner där liksom
i ett tom. När sjönämnen segla förbi där, säga de aldrig säga
Blekullen. Jungfrukullen skulle de säga.

7.

2752

25

Väskajusen.

Väskajusen bruna med blå luga.

ACC. NR. 2752

Landskap: Bohuslän Upptecknat av: Bruno Branten
 Härad: Rute Adress: Sjöbo
 Socken: Ysane Berättat av: Anders Östberg
 Uppteckningsår: 1930 Född år 1841 i Njälte

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26

Uppteckningen rör Smidprjuten, gaster och pistolerna.

Det var en smed, som hade en prjut, men hans kärning var död. De gifte han sig med en kärning, som också hade en prjut. Varunda kväll gick smedens prjut gå och hämta brännvin, men kärningens prjut gick aldrig gå. Så blev kärningen arg och en kväll bländade hon ut sin prjut till gäst. Så när smedens prjut skulle hämta brännvin, gick han över en kyrkogård, där hade kärningen sagt, att smedens prjut skulle vara och skrämma den andre. Men smedens prjut blev inte rädd för "gaster", utan han stekte kvinnen i honom. Så när han kom hem, frågade kärningen honom, om han inte hade råkat ut för något. Jo, hade

Skriv endast på denna sida!

Ad 326
 Ad 304
 = Aa 594*

han, "det var en gäst borta på kyrkogården, men den
stuck jag ihjäl." "Stuck du ihjäl den!" strock kärvingen, "det
var ju min pojke." Sedan skulle de pröva honom, om han
verkligen inte var rädd för något. Så stängde de in honom
i en likkällare. Då kom det en gäst och ville "bysta peng-
ar" med honom. Då visade först gästen honom sina pengar.
Han hade en förskräcklig massa. Sedan ville han se pojkeus.
Men pojken hade bara en enda peng, och den hade han
lagt under en "koladda". Då sa gästen till honom: "Det
var både liit och striet." Sedan "hystade" de hela natten.
Gill slut sade gästen till honom, att eftersom han var så
duktig, skulle han få något. De skulle gå in under
smidesstället. Där skulle de hitta en stor kittel, som
var full med pengar. Överst skulle det ligga två pisto-
ler. De var så beskaffade, att allt, som man siktede mot
med den ene, det stod och allt, som man siktede mot med
den andre, det föll. När så pojken kom hem på morgonen,
frågade de honom om han inte sett något. "Jo," sade pojken,

"det kom en gäst, som "hystade pengar" med mig hela natten.
Så sade han, att ~~vi~~ skulle gräva under smidesstället." När
de sedan grävde och hittade kistorna, så tog pojken de
bägge pistolerna och lite annat, som han ville ha. Sedan
begav han sig ut i världen och kom till ett land, där
det var så förskräckligt fattigt. Folket sade, att det var
jättar, som bodde på en ö, och de tog allt, som fanns i
landet. Då så skulle pojken hjälpa folket i landet. Så
rodde de ut till ön, där jättarna bodde. Där stod det
två jättar på vakt. Men pojken hade en pistol i vardera
händen och "pregade" (prekade mot, siklade mot) mot bägge
trä på en och samma gång. Då föll den ene och den andre
stod och kunde inte röra sig. Sedan gick de upp på ön.
Då kom de till ett ställe, där det satt sju jättar omkring
ett bord och åt. "Nu går det illa för oss," sade de till
pojken, som varo med honom. "Nj då," sa pojken och
"pregade" på alla sju med den ena pistolen. Då stod de
orörliga alla sju. Sedan kom kungen i landet till

ön. Så var det en jätte kvar, som stod på vakt. Men jorjken
bara "psigade på honom med sin ena yristol och, då föll han med
detsamma. Sedan tog de så mycket, som fanns på ön, många, många
steypslaster. Så det landet blev det rikaste i världen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2752

29

Fingerring och ring.
Titeliture.

Det var en kull, som gick i skogen. Då gick han
se en liten gubbe, som sprang omkring en stubbe
och ropade: "I dag skall mitt malt malas,
i morgon skall mitt bröllop vara.
Bruden hon sitter i kammaren och gråter,
hon vet inte vad jag heter.
Jag heter Titeliture."

Då badade kullen om detta för bruden. Då var det så,
att Titeliture skulle ha ett par handskar av bruden.
När då Titeliture kom och skulle ha dem, sade bruden:
"Här är dina olina handskar, Titeliture."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

He

2752

30

A 6500

Ryssberget.

Ryssberget heter så därför att ryssarna för-
legat därmed med hela sin flotta. Det var,
när vattenet i Åresån gick ända upp till berget.

Villapastrid.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J 2752

32

"Villapastrid" säger de att lepparna kan strika ut.

α 2759

33

Skänd bössa.

Om en bössa hade blivit skänd, så skulle de
ta mig "mässelstubb" och skjuta med den, så blev
bössan bra igen.

Årsring.

När de gick årsring skulle de gå till tre kyrkor
och tre vägsbölar. De kunde då få se det kommande
årets händelser.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

№

2752

34